

Czernicka-Chodkowska D. 1977 *Zabytkowe glazy narzutowe na obszarze Polski. Cz. I i II*, Warszawa.

Dudziak J. 1964 *Ochrona glazów narzutowych w Polsce*. Przynr. pol., R. 8, z. 12.

Gunia T. 1968 *Fauna, stratygrafia i warunki sedymentacji górnego dewonu depresji Swiebodzie*. Geol. Sudetica, t. 4, Wrocław.

Haitlinger R. 1976 *Nietoperze Dolnego Śląska*. Przegl. Zool., t. 20, z. 1.

Jońca E. 1968 *Zgrupowanie glazów narzutowych na progu sudetkim koło Swiebodzie*. Chr. Przynr. Ojcz., R. 34, z. 6.

Jońca E. 1986 *Książański Park Krajobrazowy*. Przynr. pol., Nr 2.

Szczepankiewicz S. 1963 *Zagadnienie wieku moren dennych w Sudetach*. Acta Univ. Wratisl. nr 9, Wrocław.

Wiktor A. 1959 *Mięczaki strefy przelomów pod Książem koło Wałbrzycha*. Bad. fizjogr. nad Polską Zach., t. 19, Poznań.

Wilczkiewicz M. 1963 *Osobliwości skalno-florystyczne rezerwatu Książ*. Przynr. pol. Nr 6.

Złonkiewicz Zb. 1984. *Rozmieszczenie i ochrona form skalkowych w Sudetach*. Chr. przynr. ojcz., R. 40, z. 5—6.

Z MIĘDZYNARODOWEJ OCHRONY PRZYRODY

Seminarium naukowe w Sigtuna (Szwecja) na temat zagrożonych roślin i zwierząt w krajach nadbałtyckich (Seminar on the Threatened Species in the Baltic Sea Region)

Organizatorem spotkania w Sigtuna była Rada Ochrony Środowiska (National Environmental Protection Board) Szwecji. Tematem obrad był problem zagrożonych gatunków w państwach i krajach regionu Bałtyckiego. W seminarium wzięli udział przedstawiciele wszystkich krajów tego obszaru. Polska była reprezentowana przez Ministerstwo Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych, z ramienia którego uczestniczył dr Z. Krzemiński i zaproszeni do współpracy zajmujący się tą tematyką prof. dr K. Zarzycki (Instytut Botaniki PAN w Krakowie) i doc. dr Z. Głowaciński (Zakład Ochrony Przyrody i Zasobów Naturalnych PAN w Krakowie).

Na wstępie obrad przedstawiciele poszczególnych krajów przedstawili krótkie doniesienia o znajomości i skali problemów odnośnie zanikania gatunków flory i fauny w granicach administracyjnych swoich państw. Sprawy polskie w sposób uzupełniający się reprezentowali wszyscy trzej członkowie delegacji: prof. dr K. Zarzycki omówił problemy zagro-

żenia flory, doc. dr Z. Głowaciński naświetlił krótko sytuację w zakresie ochrony fauny polskiej, a dr Z. Krzeмиński poinformował o bieżących i planowanych przedsięwzięciach zmierzających do ochrony flory i fauny. Wcześniej każdy kraj dla przygotowania dyskusji przedłożył organizatorom własne materiały i propozycje związane z tematem seminarium.

Obradom przewodniczył dr R. Frisen (NEP Board), sesję botaniczną prowadził dr T. Ingelög, a zoologiczną dr I. Ahlen (oba z University of Agricultural Sciences, Uppsala). Koncentrowały się one w pierwszym rzędzie na przygotowaniu wspólnej „Czerwonej księgi roślin i zwierząt regionu Morza Bałtyckiego” („Red Data Book of the Baltic Sea Region”) oraz na organizacji wspólnych prac badawczych na temat zagrożonych wyginięciem niektórych grup lub nawet pojedynczych gatunków.

Integracja badań naukowych i opublikowanie regionalnej Czerwonej Księgi to dwa podstawowe cele, które przyświecały spotkaniu w Sigtuna. Szczegółowe dyskusje dotyczące doboru gatunków do Księgi i zorganizowanej współpracy naukowej zainteresowanych państw przeprowadzono w oddzielnych zespołach botaników i zoologów.

Podjęte ustalenia:

1. Wytypowano gatunki kręgowców (wyluczając ryby), które zostaną wprowadzone do „Red Data Book of the Baltic Sea Region” i opracowane wg przyjętego schematu. Z obszernej listy wyjściowej, łączącej wszystkie indywidualne propozycje krajów obszaru nadbałtyckiego, wyznaczono do Księgi 59 gatunków kręgowców (15 gat. ssaków, 37 — ptaków, 3 — gadów, 4 — płazów).

2. Przygotowano wstępną listę gatunków roślin kwiatowych do „Czerwonej księgi regionu Bałtyku” oraz zestaw gatunków, które powinny być obiektem wspólnego monitoringu i badań.

3. Ustalono formułę wspólnie przygotowanej Czerwonej Księgi. Wydawnictwo to będzie zawierało (a) generalną ocenę dotyczącą sytuacji uwzględnionych gatunków, (b) wykazy zagrożonych gatunków przygotowane przez poszczególne kraje, oraz (c) szczegółowe opracowanie wytypowanych gatunków wg ustalonej reguły.

4. Wyznaczono wstępnie gatunki i zagadnienia, dla opracowania których podjęta zostanie współpraca międzynarodowa.

5. Ze strony polskiej materiały zoologiczne przygotowuje do Księgi zespół zoologów Zakładu Ochrony Przyrody i Zasobów Naturalnych PAN pod kierunkiem Z. Głowacińskiego; prace botaniczne koordynuje Instytut Botaniki im. W. Szafera w Krakowie (prof. K. Zarzycki).

6. Reprezentanci umawiających się stron podejmą starania w kierunku rozpropagowania, zachęcenia i zorganizowania w środowiskach naukowych swoich krajów grup specjalistów, którzy przyłączyliby się do współpracy w programie zaproponowanym na spotkaniu w Sigtuna. Ze

strony polskiej organizacją tej kooperacji zajmują się Z. Głowaciński, Z. Krzemiński i K. Zarzycki.

Spotkanie w Sigtuna wzbogaciła wizyta jego uczestników w Głównym Biurze Szwedzkiego Oddziału Funduszu na Rzecz Dzikich Zwierząt (WWF) na Zamku Królewskim Ulriksdal (Solna), gdzie zebrani dowiedzieli się o działaniu i udziale Szwecji w WWF, oraz wysłuchali kilku referatów dotyczących oryginalnych prac naukowych na temat wymierania i ekologicznych uwarunkowań niektórych gatunków. Obrady seminaryjne zostały też uzupełnione objazdem terenów chronionych w SE Szwecji. Wyniki obrad i ustalenia podsumowane zostały w formie rezolucji.

Następne tego typu seminarium odbędzie się w Rydze w 1990 roku. Podjęte tam będą prace nad drugim etapem badań i działań na rzecz ginących taksonów na obszarze Morza Bałtyckiego.

Zbigniew Głowaciński, Kazimierz Zarzycki

**Norweska wspólna konferencja
Komitetów Północno-Zachodnio-Europejskiego i Wschodnio-Europejskiego
Komisji Edukacji Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody
i Jej Zasobów**

W dniach od 3 do 12 czerwca 1988 roku odbyła się w Norwegii w miejscowości Bø (w okręgu Telemark) druga wspólna Konferencja Komitetów Północno-Zachodnio-Europejskiego i Wschodnioeuropejskiego Komisji Edukacji Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody i Jej Zasobów. Przebiegała ona pod hasłem: *Trwały rozwój — uczenie się przygotowujące do życia w jutrzejszym świecie (Sustainable Development — Learning for Tomorrow's World)* i została zorganizowana przez Instytut Analizy Środowiska (Instytut for Naturanalyse) oraz Telemark District College (Wyższą Szkołę Okręgu Telemark) w Bø (Telemark).

W obradach plenarnych Konferencji brało udział ponad 160 osób z krajów europejskich (w tym z Anglii, Belgii, Bułgarii, Czechosłowacji, Danii, Finlandii, Holandii, Islandii, Jugosławii, Niemieckiej Republiki Demokratycznej, Norwegii, Polski, Republiki Federalnej Niemiec, Szwecji, Węgier i Związku Radzieckiego) oraz z Kanady, Pakistanu, Srilanki i Stanów Zjednoczonych AP., jak również z udziałem reprezentacji UNESCO. Komitet Wschodnio-Europejski był reprezentowany przez 18 osób (w tym z Węgier — 6, Czechosłowacji — 4, NRD — 3, Jugosławii — 2 oraz po 1 osobie z Bułgarii, Polski i Związku Radzieckiego).

Po uroczystym otwarciu Konferencji w dniu 8 czerwca i projekcji filmu pt. *Zmieniamy oblicze ziemi* zabierali głos: prof. J. Fjærtøft